

Új RDA – új kihívások: beszámoló az EURIG szervezet 2020. szeptemberi virtuális üléséről

Az elmúlt időszak több szakmai eseményéhez hasonlóan az online térben zajlott le az RDA európai átültetésében fontos szerepet játszó szervezet, a European RDA Interest Group (EURIG)¹ éves összejövedele, amelynek központi témáját a ún. 3R (RDA Toolkit Restructure and Redesign) projekt² lezárulta és az új kiadású RDA átültetése adta.

Tárgyszavak: bibliográfia; katalogizálás; szabályzat

Bevezetés

A 2020. szeptember 15-én megtartott gyűlésen kiderült, hogy a 3R projekt olyan változásokat hozott az RDA-ba, amelyek komoly kihívások elé állítják az implementálni szándékozó könyvtárakat. Mivel ilyen típusú átállást még senki nem csinált, minden morzsányi tapasztalat felértékelődik, és ezek megosztásával rengeteget segíthetünk egymásnak.

A rendezvény programja három részből állt:

1. Esettanulmányok;
2. Dokumentáció és képzés;
3. Gyakorlati megközelítések.

Az alábbiakban ezek mentén veszem sorra a főbb mondandókat.

1. Esettanulmányok

A programnak ebben a részében három ország képviselője számolt be a 3R-re vonatkozó bevezetési terveiről, illetve az eddigi tapasztalatairól. Az előadókat úgy válogatták össze, hogy minden résztvevő találhasson a saját projektje előrehaladottságának megfelelő előadást. A veteránokat *Renate Behrens* képviselte a német nemzeti könyvtárból, a középhaladókat *Marja-Liisa Seppälä* a finn nemzeti könyvtárból, a kezdő implementálókat pedig *Dancs Szabolcs* és e beszámoló írója (*Ilácsa Szabina*) az Országos Széchényi Könyvtárból.

Az előadások sorát *Renate Behrens* kezdte „One more time, 3R in DACH” című előadásával. A németek nemcsak az RDA-val eltöltött idő miatt tekinthetők veteránoknak (ők az egyetlen nem angol-szász ország, amely a kezdetektől RDA-ban gon-

dolkodik), hanem az átállások mennyisége miatt is. Először az ISBD-alapú RAK-ról (Regeln für die alphabetische Katalogisierung) álltak át AACR2-ra (Anglo-American cataloguing rules 2), azután az AACR2-ről RDA-ra, végül a tervek szerint a 3R utáni RDA-t is átültetik.

A 3R-implementációra való felkészülésüket több értékelő/elemező kör és sok egyeztetés jellemezte. Készült egy terv, amit Behrens „Egy lehetséges megoldás?” diacímmel mutatott be, és előadásában végig hangsúlyozta, hogy még semmi sincs kőbe vésve. Hogy egy ilyen veterán közösség ilyen bizonytalan legyen egy átállással kapcsolatban, az jól érzékelteti a feladat nagyságrendjét és újszerűségét. A terv szerint a meglévő projektjeik mellé két újat is indítanak 2020-ban. Ezek a „3R DACH for Libraries” és a „DACH Documentation”. A könyvtári projekt célja egyfajta katalogizálási kézikönyv létrehozása. Ezzel párhuzamosan felmerült a szakértők részéről a javaslat, hogy le kéne mondani az Eszköz készlet (RDA Toolkit) teljes fordításáról és csak az RDA Reference-t kellene lefordítani. Az az elgondolás lehet mögötte, hogy ha egyszer úgy is kézikönyvet kell készíteni és azt fogják a katalogizálók használni, akkor felesleges energiabefektetés a fordítás. A projekt az előzetes számítások alapján két évet vesz majd igénybe és összesített 1000 munkanap kell a teljesítéshez a résztvevőktől.

Míg a „3R DACH for Libraries” magukat a katalogizálókat célozza meg, a „DACH Documentation” projekt a tágabb közönségnek szól. A cél egy olyan platform létrehozása a katalogizálás és authority témában született dokumentumok összegyűjtésére, ahol a különböző felhasználók az őket érdeklő információkat a nekik megfelelő mélységben kaphatják meg.

A következő előadás a „3R in Finland” címet viselte, előadója, ahogy említettük, Marja-Liisa Seppälä volt a finn nemzeti könyvtárból. A finneknek ugyan nincs akkora tapasztalatuk az RDA-val, mint a németeknek, kezdőknek se mondhatók, hiszen a 3R előtti RDA-ra már átálltak.

A teljes fordítói munkacsoportból a finnek állnak a legjobban, ami a fordítást illeti. Az értékszótárakat és elemkészletet tartalmazó *RDA Reference* fordítását már befejezték az útmutató fejezetek és a felhasználói felület nagy részével együtt. Ezen felül tesztelték az úgynevezett boilerplate-ek feltöltését is a Reference-ből nyert adatokkal. Magyar szempontból nagyon szerencsésen alakult, hogy ezt a tesztelést pont a finnek végezték, így az RDA fejlesztői már korán szembesülhettek az agglutináló nyelvek sajátosságaival és a gépi feldolgozás bizonyos nehézségeivel.

Érdekesség, hogy Finnországban a különböző típusú közgyűjtemények a jelek szerint nagyon jól működhetnek együtt, ugyanis a könyvtáraknak, levéltáraknak és múzeumoknak közös alkalmazásprofilja és szabályzata van a következő entitásokra: *Ágens, Hely, Időtartam* és *Nomen*.

Terveik szerint már 2022 őszén át tudnak állni a 3R RDA-ra, addig viszont bőségesen van még teendő. A munkafolyamatokat és egyéb instrukciókat meg kell újítani és a megfelelő átjárást kell biztosítani az RDA szövegéhez és onnan vissza, emellett rengeteg finn példára lesz szükség. A finnek tehát egy olyan napi gyakorlatban gondolkodnak, amelynek központjában az RDA Eszköz-készlet áll.

A szekciót a magyar résztvevők előadása zárta. Az *Implementation of RDA in Hungary* címet viselő előadásban először e sorok szerzője vázaltszerűen bemutatta a magyar könyvtárügyi helyzetet a katalogizálás szemszögéből. Ezt követően Dancs Szabolcs vette át a szót és ismertette az utat, amely az RDA bevezetése melletti döntésig vezetett. Ezután ismét e beszámoló írója beszélt, ezúttal az eddigi és a folyamatban lévő OSZK-s projektekről, úgymint a *Hangolódások az RDA-ra* sorozat, a nemzeti könyvtár szemantikus miniprojektje, a fordítást segítő intézményi glosszárrium létrehozása, az abból kinövő bevezető tananyag a metaadat-kezelésről, a webarchiválás metaadat-struktúrájának megalkotása és az alkalmazásprofil-fejlesztés kísérleti workshop. Az előadást Dancs Szabolcs zárta a közelebbi és távolabbi jövőbeni

tervekről, valamint a Digitális Bölcsészeti Központtal való együttműködésről szólva pár szót.

2. Dokumentáció és képzés

Az RDA bibliográfiai keretrendszerre alakítása miatt a jövőben az RDA használata nem lesz lehetséges alkalmazásprofil és szabályzat nélkül. Ez az átalakítás azzal is együtt járt, hogy az RDA Eszköz-készlet jelen állapotában inkább szabályzatírók és alkalmazásprofil-készítők számára használható, nem az „egyszerű” katalogizáló számára. Hogy ezt a keletkező űrt kitöltsék, több ország is abban gondolkodik, hogy kézikönyvet hoz létre a mindennapi munkát támogatóként.

Ezt a szekciót is Renate Behrens nyitotta. Már az első előadásában is megemlítette, hogy a német nyelvű régió azt tervezi, nem fordítja le az Eszköz-készletet, így más megoldásokat kell találni a szabályzatnak is. Ebből következik, hogy kézikönyvet kell írniuk.

Elképzelésük szerint a tervezett kézikönyvben található dokumentációnak használhatónak kell lennie a mindennapi munkához a katalogizálás minden szintjén. Emellett a kézikönyvet össze kell linkelni az Eszköz-készlettel, illetve megfelelő módon kell benne hivatkozni az RDA szókészletére.

A koncepciót szakértők egy kis csoportja dolgozta ki. Eleinte többféle opciót teszteltek le. Augusztusban a teljes DACH szakértői csoport elé terjesztették a példákat értékelésre. Végső döntés a koncepcióról még nincs.

A jelenlegi RDA-utasításokat és a hozzá kapcsolódó DACH-szabályzatot átmentik ebbe a kézikönyvbe. Azokat a szabályzatokat, amelyek problémásnak bizonyultak, a gyakorlatban felülvizsgálják, és, ha kell, javítják. Az új Eszköz-készlet által bevezetett fogalmak és utasítások abban az esetben kerülnek át a kézikönyvbe, ha valami többletet hoznak és könnyen implementálhatók a könyvtári rendszerekbe. Az új terminológiára is vonatkozik, hogy csak abban az esetben használják, ha ez probléma nélkül lehetséges. Elégséges az RDA Regiszter tartalmát lefordítani, nem szükséges az Eszköz-készletet. Továbbra is szemmel tartják a nemzetközi fejleményeket, és ezek eredményeit felhasználják, ahol mód van rá.

Az elképzelésnek vannak még tisztázandó részei, illetve felmerült kockázata. A költségek magasabbra rúghatnak a vártnál. Előfordulhat, hogy nem lesz elegendő a rendelkezésre álló emberi

erőforrás. A régi Eszközrendszer is vállalhat azelőtt elérhetetlenné, hogy a kézikönyv elkészülne. A szakértők motivációja alacsony, mivel nem volt rég az előző átállítás. Kérdések merültek fel a lincenccel kapcsolatban is.

A második előadás *Ahava Cohené* volt az izraeli nemzeti könyvtárból. Az izraeliek helyzete némiképp sajátos. Náluk kényszerűség szülte hagyományuk van a kézikönyvek használatának. Régebben AACR2-t használtak, de az nem felelt meg teljesen az igényeknek, főleg nyelvi és kulturális szempontból. Nyelvi szempontból az volt a legnagyobb gond, hogy nincsenek szabályok a héber nyelvű anyagok eredeti írásrendszerrel való rögzítésére, csak a transliteráltra.

Ezek a problémák jelenleg is fennállnak. Megoldást jelenthetne ugyan a honosítás, ez viszont sajnos nem reális opció, mivel a nemzeti könyvtár anyagi gondokkal küzd, nem tudná kifizetni a licenccel, illetve ha meg is tudná oldani, az Eszközrendszer jelenleg nem igazán támogatja az írásrendszerüket. Tehát ismét csak kézikönyvet fognak írni. Az izraeli helyzetből adódó tapasztalat miatt Cohen tudta a nap leginkább gyakorlati és könnyen hasznosítható tanácsait adni.

A kérdések, amelyeket mindig szem előtt kell tartanunk egy kézikönyv írásánál:

- Ki a célközönség?
- Le akarjuk-e rövidíteni a szöveget?
- A kézikönyvünk elég átfogó lesz-e ahhoz, hogy a katalógizálóknak ne kelljen az Eszközrendszerrel használni?
- Teljes lokalizációnak szánjuk-e a kézikönyvet?
- Legyünk tisztában a költségekkel:
 - Megvannak-e a szükséges erőforrásaink (emberi és anyagi) ahhoz, hogy megírás után is gondozzuk és karban tartjuk a kézikönyvet?
 - Hogyan fogjuk terjeszteni a kézikönyvet? Hogyan szereznek a felhasználóink értesítést a frissítésről?

A szekciót *Alan Danskin* „British Library plans for implementation of RDA” című előadása zárta. Danskin régóta foglalkozik az RDA-val, különböző tisztségeket is vállalt a fejlesztés menedzsmentjében, jelenleg pedig az Alkalmazásprofil munkacsoport elnöke. Az előadásában végigvezetett minket azon, hogy milyen felhasználó által hozzáadott tartalmakat kell létrehozni az Eszközrendszerben az RDA testreszabása során, és ezek hogyan mutatnak a British Library esetében.

Az első ilyen tartalmat az alkalmazásprofilok jelentik. Az RDA Eszközrendszer szerint: Az alkalmazásprofil specifikálja azokat az entitásokat, elemeket és szótárkódolási sémákat, amelyek szerepelhetnek olyan metaadat-készletekben, amelyek megfelelnek a metaadatot használó alkalmazás funkcióinak és követelményeinek. Egy RDA-alkalmazásprofil ezen felül kitérhet még:

- az elem rögzítéséhez használt rögzítési módra,
- az elem használatára vonatkozó opcionális instrukciókra,
- az elemre vonatkozó szabályzatra.

A British Library példának hozott alkalmazásprofiljában az alap entitás-elem-szótárkódolási séma hármason felül még szerepel a minimum és maximum előfordulás, az elem CURIE azonosítója és kapcsolati elem esetén az értéktartomány is. Az alkalmazásprofil tartalmazhatja még – a helyi szabályzat készítését támogató – a következőket is: a rögzítés módját, az alkalmazott tükrözési módot, az alkalmazott kódolási formátumot, az elem ahhoz való megfeleltetését, valamint, ha forrástípusonként különböző sablonokkal dolgozunk, akkor azt is, hogy melyik sablonhoz tartozik.

A következő felhasználó által hozzáadott tartalom a helyi szabályzat. Ez az, ami leírja, hogy az adott közösség vagy intézmény milyen opciókat alkalmaz az RDA-ban. A szabályzat azt is tartalmazza, hogy egy adott kontextusban milyen rögzítési módot használunk. A szabályzat az Eszközrendszerben is megjeleníthető. Magára a szabályzatra az Eszközrendszernek nincs semmilyen formai megkötése. A British Library megközelítése az, hogy a szabályzat egészítse ki az Eszközrendszerrel. A szabályzat szövege rövid (egy mondatos) és az opcióval együtt értelmezhető, amihez hozzákapcsolták. Példaként Danskin olyan szabályzatszövegeket hozott, mint „alkalmazd”, „alkalmazd, ha lehetséges”, „katalógizáló megítélése szerint” stb. Igen tanulságos volt az a táblázat, amelyben összesítették, hogy hány döntési helyzet van az Eszközrendszerben az egyes entitásoknál. Nem meglepő módon kiugróan a legtöbb opció megjelenési forma szinten van, egész pontosan 1859. Ami meglepő volt, hogy a legmagasabb elemszámmal rendelkező Ágens esetén 1054 elemhez mindösszesen 271 opció tartozik, valamint elsőre kissé mellbevágó, hogy a 12 entitáshoz összesen 5985 opció tartozik. Ennyi pontra kell a szabályzatunknak kitérnie. Ebben persze az összes forrástípus minden entitása benne van. Illetve ha valamelyik entitást nem tartalmazza az implementációnk, akkor a hozzá tartozó összes opció „automatikusan” „nem alkal-

mazható” lesz. Az *automatikus* szó azért került idézőjelbe, mert attól a dokumentációnknak még tartalmaznia kell ezeket a döntéseket is, de részletes kidolgozást nyilván nem igényelnek.

Végezetül az utolsó felhasználó által hozzáadott tartalom: a munkafolyamatok. A munkafolyamat-dokumentumoknak az alkalmazásprofilon kell alapulniuk. A céljuk egyfajta köztes réteg létrehozása a katalogizáló és az Eszközkészlet között. A mindennapi munkát segítik olyan módon, hogy végigvizsgálják a katalogizálót egy adott forrástípusnál az intézmény által rögzíteni kívánt elemeken, adnak némi útmutatást és magyarázatot ezekhez, majd átjárást biztosítanak az Eszközkészlet megfelelő szakaszához. Összességében elmondható, hogy a munkafolyamat-dokumentumok hasonló funkcióval rendelkeznek, mint a kézikönyv, ám ez utóbbi jóval több támogatást ad a használójának.

3. Gyakorlati megközelítések

Téma szempontjából talán az utolsó szekció volt a legvegyesebb. Két előadás volt a MARC RDA-hoz alakításáról, a MARC 21-ről *Thurstan Young* beszélt a British Library-ből, az UNIMARC-ról pedig *Héloïse Lecomte* az Abes képviselőjében. *Christiane Aliverti* a svájci nemzeti könyvtárból arról beszélt, hogy hogyan használható egy alkalmazásprofil a katalogizálás során. Végül *Kathy Glennan* az RDA Steering Committee elnöke tartott beszámolót az RDA jelenlegi fejlesztéseiről.

Thurstan Young kezdte tehát a sort az „RDA and MARC 21 development” című előadásával. Az első felében egy gyors áttekintést kaptunk a MARC 21 szabványtípusokról és felépítésükről, valamint a változtatás folyamatáról. Ezután az RDA-MARC 21 megfeleltetések elérhetőségeit mutatta meg az előadó a régi és az új Eszközkészletben. Míg a régiben ez a szabványtól elkülönítetten, táblázatos formában volt elérhető, az újban már az egyes elemekhez integrálva nézhetjük meg a MARC 21-es kódolást. Ebből következik, hogy még a régi Eszközkészletben elérhetőek voltak a MARC 21 bibliográfiai vagy authority irányból az RDA irányába mutató megfeleltetések, az új ezt az irányba mutató megfeleltetések, az új ezt az irányba már nem támogatja, ugyanakkor utóbbi annyival több, hogy kiegészítették a rögzítési módokkal. Eddig csak a meglévő megfeleltetést dolgozták be az új Eszközkészletbe, vissza van még a megfeleltetés felfrissítése a MARC 21 változásaival, a kapcsolatok megfeleltetéseivel, illetve az új RDA-elemeknek megfelelő helyet kell találni a MARC 21-ben, és ha nincs ilyen, akkor létre kell hozni. Ez

utóbbi feladatra alakul a MARC RDA munkacsoport. A munkacsoport 14 fővel működik, amelynek a *MARC Steering Group*on kívül tagja még a *Network Development and MARC Standards Office* vezetője, bizonyos forrástípusok specialistái, egy összekötő az RSC-től, illetve az OCLC és az Indexdata egy-egy személlyel képviseli a szállítót.

A régi, FRBR-alapú RDA-hoz képest az új, LRM-alapúban 6 olyan entitás, 4 olyan koncepció, illetve 9 olyan szótárkódolási séma van, ami a régiben nem szerepelt.

Az új kódolás kidolgozásánál először azt kell eldönteni, hogy melyik szabványban lenne jobb helye: a bibliográfiai vagy az authorityben? Esetleg mindkettőben? Ha ez megvan, a következő szinten arról kell dönteni, hogy az adott elemet rekord- vagy mezőszinten kell-e definiálni. Ha egy-nél több helyen is definiálni kell az adott mezőt vagy almezőt, akkor arra is figyelmet fordítanak, hogy ugyanaz a megválasztott mező- vagy almezőhívójel használható legyen mindegyik szabványban vagy érintett mezőben.

A munkacsoport már fogadott el javaslatokat, amelyek várhatóan az év végi frissítésben meg fognak jelenni. Ezek: a megjelenési forma közlés (manifestation statement) a bibliográfiai formátum 881-es mezőjében, a megjelenési terv (extension plan) a bibliográfiai és az authority formátumok 335-ös mezőjében, a képarány (Aspect Ratio Designation) a bibliográfiai formátum 345 \$d almezőben, az illusztratív tartalom (Illustrative Content) a bibliográfiai formátum 340 \$p almezőjében kapott helyet. Jelenleg folyamatban van: közreadási mód (mode of issuance), kötéstípus (type of binding), hangtartalom (sound content), zenei lejegyzés formája (form of musical notation). A munka végéről *Young* nem bocsátkozott találgatásokba.

Felszólaltak a másik elterjedt MARC szabványalkalmazás, a UNIMARC fejlesztői is. „Convergence of UNIMARC and RDA: an update” című előadásukban *Héloïse Lecomte* és *Françoise Leresche* számoltak be a formátumot érintő legújabb hírekről. Ez az előadás számunkra olyan értelemben nem volt fontos, hogy Magyarországon nem használjuk a UNIMARC-ot. Olyan szempontból viszont mindenképpen érdekes, hogy láthatjuk, hogy némiképp másképp oldották meg ugyanazt a problémát, mint a MARC 21 fejlesztői. Ez a fejlesztés sokkal inkább elemzésalapú köszönhetően annak, hogy a francia hagyományok nagyobb teret kap-

nak. A mű és kifejezési formát ugyanúgy authority rekordban képzelik el, mint MARC 21-es társaik, viszont a szabályozott szótáraknak kódolt mezőket hoznak létre.

Egyelőre még csak erre a két entitásra készült el az elemzés, a többi még hátra van. Nemcsak létrehozta új mezőket, hanem törölték is az LRM/RDA kontextusában feleslegessé vált mezőket. Bár nincsenek a UNIMARC-ban konkrétan szemantikus webes alkalmazást elősegítő elemek, a tagoltsága és a kódok nagyobb számú használata miatt úgy gondolják, hogy a UNIMARC akár egyfajta tranzitformátum szerepét is felveheti a jövőben.

Őket követte Christian Aliverti a svájci nemzeti könyvtárból. „RDA an Application Profile? Status quo in the D-A-CH area” című előadásában először egy kis bevezetőt tartott az alkalmazásprofilok szerepéről. Az alkalmazásprofilok kérdésével jelenleg egy RSC-munkacsoport is foglalkozik, de a EURIG Editorial Committee is tett vállalást arra vonatkozóan, hogy az RSC-munkacsoport eredményeivel összhangban, kidolgoz egy európai alkalmazásprofil. Ez a sok különböző hagyományú ország eltérő igényei miatt nem lesz egyszerű feladat.

A német nyelvű közösségnek jelenleg is van közös alkalmazásprofilja (Standardelement-Set), ami a régi Eszköz készlet „kötelező”, illetve „kötelező, ha” elemein alapszik. Külön van egy profil a bibliográfiai és egy az authority adatok számára. Itt 5 különböző típusba sorolhatók az elemek:

- kötelező elem,
- bizonyos körülmények között kötelező elem,
- kiegészítő elem,
- bizonyos körülmények között kiegészítő elem,
- nemzeti könyvtárak számára kiegészítő elem.

2020 nyarán a német nyelvű közösség nemzeti könyvtárai elkezdtek dolgozni egy új alkalmazásprofilon, amely már az új Eszköz készleten alapszik. Van két speciális munkacsoportjuk: az *AG Bild* a grafikus anyagokkal, az *RNAB* pedig az irodalmi levéltárakkal foglalkozik. Az *AG Bild* lett az első, amely az új Eszköz készletre alakított profilt tudott bemutatni. Még a régi Eszköz készletre kezdték el fejleszteni, de útközben ráigazították az újra. Háromféle csoportba osztja a profil az adatelemeket:

- Minimál csoport – Ezeket az adatelemeket mindenképpen rögzíteni kell grafikus anyagok esetén. Olyan könyvtárnál, ahol ez a gyűjteménytí-

pus nem fontos vagy nincsen specialistájuk, ez egy elégséges szint.

- Kiterjesztett csoport – Egyéb adatelemek, amelyek ajánlottak a grafikus anyagok katalogizálásakor. Olyan könyvtárak számára, amelyek fontos grafikus gyűjteménnyel rendelkeznek és/vagy van ezzel foglalkozó specialistájuk.
- Bármely más adatelem – Bármely más RDA-elem, amelyet a katalogizáló meglátása szerint szükséges lenne használni.

Ezt az osztályozást tervezik használni az új német nyelvű közösségi alkalmazásprofil esetében is. A munka még épp, hogy csak elkezdődött, így konkrét eredményekről még nem tudtak beszámolni.

Végül a gyűlést Kathy Glennan zárta az „Ongoing RDA Development: What's Next for the RSC?” című előadásával. A 3R projekt a végéhez közeledik. A szeptemberi Eszköz készlet-frissítés során újabb példaszabályzat-részleteket tettek közzé a Kongresszusi Könyvtár és a British Library részéről. Felkerültek részleges fordítások finn és norvég nyelven. Új példák és új útmutató fejezetek vannak. Ez utóbbiak az entitások határaitól és a jól formált RDA-ról. Glennan ismételt megerősítette, hogy 2020. december 15-én megtörténik az átállítás az új Eszköz készletre. Ez azt jelenti, hogy azután a most beta.rdatoolkit.org oldalról elérhető béta változat kapja meg az access.rdatoolkit.org URL-t és lesz a hivatalos RDA Eszköz készlet. A jelenlegi, „rég” Eszköz készlet pedig átköltözik az original.rdatoolkit.org elérhetőségre. A régi Eszköz készlet elérhetőségéről az RSC, az RDA Board és a copyright tulajdonosok fognak dönteni. Ha úgy ítélik meg, hogy már elég időt hagytak az átállásra, elindítanak egy egy évig tartó visszaszámlálást, amelynek végén a régi Eszköz készlet nem lesz többé hozzáférhető. Az RSC nem szab határidőt az új RDA implementálására és nem számít rá, hogy bárki át fog rá állni, mire az új Eszköz készlet lesz a hivatalos.

Ezt követően Glennan ismertette a fejlesztési javaslatok benyújtásának folyamatát, ami elég sok ponton emlékeztet a MARC 21 fejlesztési javaslatok benyújtására. A javaslatokat az eddigi éves ciklus helyett most már bármikor elő lehet terjeszteni, a munkanyelv az angol. Háromféle javaslat típus lehetséges:

- a gyors helyesbítés: ez azokban az esetekben jöhet szóba, amikor a javaslat lényegi elemet nem érint, inkább a konzisztens szóhasználatra vagy egy szótárkódolási sémába felveendő új elemre vonatkozik;

- vitairat: ennél a típusnál az RSC előzetesen megvitatja a témát, mielőtt formális előterjesztés lenne belőle;
- indítvány: egy formális javaslat az RDA tartalmának megváltoztatására, kiegészítésére vagy törlésére.

Javaslatot tulajdonképpen bármely RDA-használó tehet. Nem közvetlenül ugyanakkor, hanem a területi képviselő szervezetén (esetünkben ez a EURIG) keresztül.

Az RSC 2020-2021-es tervei közt szerepel a MARC/RDA munkacsoporttal való együttműködés folytatása, a már említett javaslatok/visszajelzések elbírálása, a BIBFRAME-mel való megfeleltetés elkezdése, az RDA-kompatibilitás ellenőrzőlista-szerű átfogalmazása, illetve döntések alkalmazása a következő témákban: karakterlánc-kódolási séma, kifejezési forma kivonatok problémája és a közösségi források szekció az Eszközkészletben.

Szintén 2020–2021-re előirányzott, de némiképp távlati cél például az Alkalmazásprofil munkacsoport előzetes javaslataira való reagálás. Új munkacsoportot is terveznek indítani *terjedelem, hely/közigazgatási egység, kollektív ágens, hivatalos nyelv* és *vallásos művek* témákban. Ezek valószínűleg task & finish típusú munkacsoportok lennének, ami azt jelenti, hogy meghatározott feladatot kapnak határidővel. A munkacsoportok élettartamát 2 évre tervezik, de indokolt esetben ez az

időtartam hosszabbítható. Létszám 7-15 fő, lehetőség szerint minden régióknak képviselnie kell magát.

A rendezvény végén egy-két távlati célt is megemlítettek. 2022-re végleges eredményeket várhatunk az Alkalmazásprofil munkacsoporttól, ennek Eszközkészletbe való bedolgozása viszont az RSC feladata lesz. Részletesebb instrukciókat szeretnének kidolgozni a *Nomen* és az *Időtartam* entitásokhoz. Elindítani a már rég tervezett Levéltári munkacsoportot. További cél az ISSN és ISBN szabványok változásainak követése, a szükség szerinti harmonizáció velük.

1. A EURIG szervezetről bővebben:
<http://www.rda-rsc.org/europe> (Megtek.: 2020. október 12.)
2. Bővebben a projektről:
<https://www.rdatoolkit.org/3RProject> (Megtek.: 2020. október 12.)

Beérkezett: 2020. X. 29-én.

Ilácsa Szabina

Metaadat-szakértő
Országos Széchényi Könyvtár
Könyvtári Szabványosítási Iroda.
E-mail: ilacsaszabina@oszk.hu